

KRISTUS ON KUOLLUT KAIKKIEN PUOLESTA

(Lähetysshiippakunnan kesäjuhlat?)

(31.07.2020)

JOHDANTO

Hyvät Lähetysshiippakunnan kesäjuhlien kuulijat, tervehdin teitä piispanvaakunassani olevilla latinankielisillä Raamatun sanoilla ”**Christus pro omnibus mortuus est**”, suomeksi: ”Kristus on kuollut kaikkien puolesta” (2 Kr 5:15).

Ihmisen syntiinlankeemuksen ja sen seurauksena olevan perisyntien tähden Luojan ja ihmisen välinen suhde muuttui ongelmalliseksi. Olen silloin tällöin mietiskellyt sitä, olisiko pyhän Jumalan ja syntisen ihmiskunnan välinen suhde ollut korjattavissa jollakin muullakin tavalla kuin sillä, millä Jumala sen teki, ja olen tullut siihen tulokseen, että ilmeisesti ei.

Sen tähden Jumala lähetti 2000 vuotta sitten oman ainoan Poikansa meidän syntisten ihmisten keskuuteen välimieheksi itsensä ja meidän syntisten välille. Jeesus Kristus, joka oli samalla sekä Jumalan Poika että ihmisen poika, otti synnittömänä meidän syntisten ihmisten syyllisyyden kantaakseen ja kärsi Golgatan ristillä meidän syntiemme rangaistuksen ja sovitti siten meidät Jumalan kanssa.

Tästä Jeesuksen Kristuksen Golgatan työstä ja sen seurauksista otan nyt esille neljä asiaa, joista Raamattu käyttää oikeudellisia eli lakitupaan kuuluvia termejä. Ne ovat: (1) Kristuksen vanhurskauttaminen, (2) syntisten vanhurskauttaminen Kristuksen tähden, (3) vanhurskauttaminen uskon kautta, ja (4) vanhurskauttavan uskon olemus.

Ennen kuin lähdemme kyseiselle tutkimusmatkalle Raamattuun, muistutan vielä siitä, että me liikumme samalla iankaikkisen pelastuskysymyksen aivan ytimessä, josta uskon puhdistajamme Martti Luther sanoi, että sen varassa koko kristillinen kirkko seisoo tai kaatuu.

1. KRISTUKSEN VANHURSKAUTTAMINEN

Ensimmäisenä tutkimme Kristuksen vanhurskauttamista. Mitä sillä tarkoitetaan?

Ihmisen Jumalalle kelpaamisen tekee ongelmalliseksi ihmisen syntisyys. Jumala on täydellisesti pyhä ja vanhurskas. Sen sijaa jokainen syntiinlankeemuksen jälkeen syntynyt ihminen on kokonaan syntinen ja epävanhurskas.

Taivaallinen Isä ratkaisi itsensä ja ihmisen välisen yhteen sopimattomuuden lähettämällä oman ainoan Poikansa meidän syntisten ihmisten luokse. Hän, synnitön Jeesus Kristus, tuli luoksemme ja otti kantaakseen meidän syntisten syyllisyyden ja sen seuraukset. Sen tähden Jumala luki Golgatalla synnittömän Poikansa syntiseksi. Siksi Hän voi nyt lukea meidät syntiset synnittömiksi, aivan kuten Raamatussa sanotaan: **”Sen, joka ei synnistä tiennyt, hän meidän tähtemme teki synniksi, että me hänessä tulisimme Jumalan vanhurskaudeksi”** (2 Kr 5:21, KR-38; Rm 4:25).

Apostoli Paavali sanoo Jeesuksesta, että hänet **”vanhurskautettiin”** (1 Tm 3:16) tai **”julistettiin vanhurskaaksi”**, kuten KR-1992 kääntää. Tämä passiivinen Kristuksen vanhurskauttaja on Jumala. Koska Jeesus Kristus oli itsessään synnitön ja vanhurskas, kuolema ei voinut häntä pitää. Hänellä oli oikeus elää ja päästä takaisin taivaaseen Isän luo, josta hän oli maan päälle tullutkin (Rm 1:4). *Voisimme kärjistetysti* todeta, että Isän oli ”pakko” herättää Poikansa kuolleista ja korottaa hänet takaisin taivaaseen, muutoin Jumala lakkaisi itse olemasta pyhä ja vanhurskas. Niinpä Jeesuksen Kristuksen kuolleista herättäminen merkitsee samalla hänen vanhurskaaksi eli syyttömäksi julistamistaan.

Auttakoon Pyhä Henki meitä syntisiä ymmärtämään, että Jeesuksen Kristuksen syntyminen tänne ihmiseksi, hänen pyhä elämänsä ja Golgatan kärsimyksensä ei ole jokin suuri jumalallinen näytelmä, vaan täydellisen jumalallisen rakkauden osoitus luomaansa, mutta langennutta syntistä ihmiskuntaa kohtaan. **”Sillä niin on Jumala maailmaa rakastanut, että hän antoi ainokaisen Poikansa, ettei yksikään, joka häneen uskoo, hukkuisi, vaan hänellä olisi iankaikkinen elämä”** (Jh 3:16).

2. SYNTISTEN VANHURSKAUTTAMINEN KRISTUKSEN TÄHDEN

Tulemme esitykseni toiseen kohtaan, ”syntisten vanhurskauttaminen Kristuksen tähden”.

Syntisen ihmisen vanhurskauttaminen on Jumalan julistus: "Sinun syntisi ovat anteeksiannetut; olet syytön eli vanhurskas." Raamatun opetuksessa syntisen ihmisen vanhurskauttamisesta Kristuksen tähden löytyy *kolme tekijää*, joista kullakin on oma tärkeä merkityksensä:

2.1. Vanhurskauttaminen tapahtuu ”yksin Jumalan armosta”

Ensiksi, Raamatun mukaan vanhurskauttaminen tapahtuu *yksin Jumalan armosta ja yksin Kristuksen tähden*.

Apostoli Paavali sanoo: ”**Sillä kaikki ovat tehneet syntiä ja ovat vailla Jumalan kirkkautta mutta saavat (1) hänen armostaan lahjaksi vanhurskauden, (2) koska Kristus Jeesus on lunastanut heidät vapaiksi**” (Rm 3:23, 24).

Syntisen vanhurskauttaminen Jumalan silmissä ei ole ihmisen saavutus. Paavali sanoo, että me saamme ”**lahjaksi**” (dwrea,n, doorean = ’lahjaksi’, ’ilman maksua’, ’ilmaiseksi’) vanhurskauden.

Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, ettei maksua olisi suoritettu. Sama jae tuo todellisuudessa esiin, että maksu suoritettiin, mutta sen teki toinen: ”**Kristus Jeesus on lunastanut heidät vapaiksi.**” Syntisen vanhurskauttaminen on ilmaista syntiselle, mutta ei vanhurskauttajalle eli Jumalalle itselleen. Sen hintana oli Jumalan Pojan nöyryyttäminen ja uhraaminen Golgatalla.

2.2. Yleinen vanhurskauttaminen

Toiseksi, Raamatun mukaan vanhurskauttaminen on *yleinen*. Jumalan syyttömyystuomio Jeesuksen Kristuksen lunastustyön ansiosta ulottuu *kaikkiin ihmisiin, se on universaalinen*.

Jo Johannes Kastaja opetti tätä totuutta: ”**Katso Jumalan Karitsa, joka pois ottaa maailman synnin**” (Jh 1:29). Ehtoollishymnissä me laulamme samalla tavalla: ”Oi, Jumalan Karitsa, joka pois otat *maailman synnin*.”

Myös apostoli Johannes korostaa samaa totuutta: ”**Hän on meidän syntiemme sovittaja, eikä vain meidän vaan koko maailman**” (1 Jh 2:2).

Kuvaavin Raamatun jae yleisestä vanhurskauttamisesta lienee kuitenkin Paavalin sana korinttilaisille: ”**Sillä Jumala oli Kristuksessa ja sovitti maailman itsensä kanssa eikä lukenut heille heidän rikkomuksiaan**” (2 Kr 5:19). Ensiksikin näistä Paavalin sanoista käy ilmi, että vanhurskauttaminen on vanhurskaaksi *lukemista* (logi,zomai, logidzomai),

ei vanhurskaaksi tekemistä. Toiseksi, tässä Paavalin käyttämä verbi *logi,zomai*, *logidzomai*, on preesensissä, mikä osoittaa, että ”lukematta jättäminen” on jatkuvaa. Näin ollen kirkkoraamattujemme käännös ”eikä lukenut” ei vastaa Paavalin käyttämää muotoa eli *preesensiiä*, joka ilmaisee jatkuvaa tekemistä.

Roomalaiskirjeen 4. luku lienee Uuden testamentin keskeisin luku vanhurskauttamisesta. Siinä kyseinen vanhurskauttamista tarkoittava sana esiintyy peräti yksitoista kertaa. Jumala *ei lukenut, eikä lue eikä tule jatkossakaan lukemaan* ihmiskunnan syntejä ihmiskunnan syyksi, koska hän oli lukenut ne Kristuksen syyksi.

Vanhurskaaksi lukeminen ja vanhurskaaksi tekeminen eli pyhitys ovat syy- ja seuraussuhteessa toisiinsa, mutta ne ovat sillä tavoin sidoksissa toisiinsa, ettei toista voi olla ilman toista. Jos toinen puuttuu, niin puuttuu toinenkin.

Vanhurskas Kristus tuli meidän tähtemme syntiseksi *syntiseksi lukemisen kautta*. Itsessään Kristus oli synnitön. Niin myös syntinen ihminen tulee Kristuksen tähden vanhurskaaksi *vanhurskaaksi lukemisen kautta*. Itsessään ihminen on syntinen. Nämä kaksi *lukemista* ovat tiettyyn rajaan asti analogiset ja Lutherin mainitseman ”autuaan vaihtokaupan” selitys. Samalla on syytä muistaa, että syntisen vanhurskauttamisesta Raamatun käyttämä keskeisin verbi on juuri *logi,zomai*, *logidzomai*, ’lukea joksikin’ ja että koko vanhurskauttamisen terminologia on Raamatussa juridiikasta lainattu.

Se, että syntejä ei luettu ihmiskunnan syyksi, merkitsee sitä, että ne on annettu anteeksi. Tähän armolliseen tuomioon sisällytetään kaikki, jotka lankesivat Aadamissa syntiin. Tästä apostoli Paavali kirjoittaa: ”**Niin kuin yhden ihmisen tottelemattomuus teki kaikista syntisiä, niin yhden kuuliaisuus tekee kaikista vanhurskaita**” (Rm 5:19). Kristuksen vanhurskauttaminen, joka tapahtui hänen kuolleista herättämisessään (1 Tm 3:16), on samalla kaikkien ihmisten vanhurskauttaminen, ja Kristuksen synneistä päästäminen on kaikkien ihmisten synneistä päästäminen (Rm 4:25).

Jumala on Kristuksessa saattanut voimaan koko maailmaa käsittävän sovituksen, koko maailmaa käsittävän lunastuksen, koko maailmaa käsittävän hyvityksen ja koko maailmaa käsittävän syntien anteeksiantamuksen ja vanhurskauttamisen. Käsitteet voivat vaihdella, mutta ne kaikki välittävät saman viestin: Jumala on Kristuksessa julistanut

koko maailmalle syntien anteeksiantamuksen ja vanhurskauttamisen.

Anteeksiantaminen ilmaisee kyseisen totuuden *kielteisesti*: Synti on siirretty pois, pyyhitty pois, otettu pois. *Vanhurskauttaminen* ilmaisee saman totuuden *myönteisesti*: Jumala lukee syntisen ihmisen vanhurskaaksi eli syyttömäksi ja taivaskelpoiseksi samalla tavalla kuin Jumala luki kerran vanhurskaan Jeesuksen syntiseksi. Kristus ei olisi toinen Adam, ellei hänen työnsä olisi saattanut maailmaa samaan asemaan eli vanhurskaaksi, missä se oli ennen ensimmäisen Aadamin lankeemusta.

2.3. Objektiivinen vanhurskauttaminen

Kolmanneksi, Raamatun mukaan vanhurskauttaminen on *objektiivinen*. Jumalan vapauttava tuomio, hänen koko maailmaa koskeva syyttömyysjulistuksensa, on objektiivinen siinä merkityksessä, että se on kokonaan riippumaton ihmisen vastauksesta eli siitä uskooko ihminen sen tai ei.

Jeesuksen ylösnousemus on objektiivisen vanhurskauttamisen merkki ja sinetti. Paavali kirjoittaa Rooman kristityille: **”Jumala antoi Kristuksen kuolla meidän rikkomustemme tähden ja herätti hänet kuolleista meidän vanhurskauttamisemme tähden” (Rm 4:25).**

Jakeen ensimmäinen puolisko sanoo Kristuksen kuoleman syyn: **”Jumala antoi Kristuksen kuolla meidän rikkomustemme tähden.”**

Jakeen toinen puolisko kertoo hänen ylösnousemuksensa perustavan syyn: **”ja herätti hänet kuolleista meidän vanhurskauttamisemme tähden.”** Paavali ei sano, että Kristus herätettiin kuolleista, jotta meidät voitaisiin vanhurskauttaa. Hänet herätettiin kuolleista, koska hänen kuolemansa kautta meidät on vanhurskautettu. Jos Jumala ei olisi hyväksynyt Poikansa kärsimyskuolemaa, jos syntejä ei olisi sovitettu, jos maailmaa ei olisi vanhurskautettu, Kristusta ei olisi herätetty synnin ja kuoleman voittajana.

Syntisen aikaisemmalla tai myöhemmällä elämällä ei ole mitään tekemistä tämän yleisen ja objektiivisen vanhurskauttamisen kanssa. Yleinen, kaikkia koskeva vanhurskauttaminen on objektiivista siksi, että se tapahtuu yksin Kristuksen sovitustyön perusteella, ei minkään meissä olevan tai meidän tekemämme perusteella.

3. VANHURSKAUTTAMINEN USKON KAUTTA

Tulemme esitykseni kolmanteen kohtaan: ”vanhurskauttaminen uskon kautta”.

Evankeliumin ydin on se, mitä Kristus teki 2000 vuotta sitten meidän pelastukseksimme. Mutta evankeliumiin kuuluu myös se, mitä Kristus tekee tänään saattaakseen meidät pelastuksen yhteyteen.

Aloitin puheeni toisen eli syntisten vanhurskauttamista koskevan osan Paavalin sanoilla: **”Kaikki ovat tehneet syntiä ja ovat vailla Jumalan kirkkautta mutta saavat hänen armostaan lahjaksi vanhurskauden, koska Kristus Jeesus on lunastanut heidät vapaiksi” (Rm 3:23-24)**. Sanat korostavat edellä mainittuja kolmea asiaa: (1) Vanhurskauttaminen tapahtuu *yksin Jumalan armosta*, (2) se on *yleistä* eli koskee ”koko ihmiskuntaa”, ja (3) se on *objektiivista* eli ”se ei ole riippuvainen siitä, miten ihmiset siihen suhtautuvat, uskovatko he vai eivät”.

Muutamia jakeita myöhemmin Paavali kuitenkin ottaa esille uuden tekijän, joka myös pitää huomioida, kun puhutaan vanhurskauttamisesta, nimittäin *uskon*. Hän kirjoittaa: **”Niin päätämme siis, että ihminen vanhurskautetaan *uskon kautta, ilman lain tekoja*” (Rm 3:28, KR-38)**.

Sama näkyy jo aikaisemmin esillä olleessa Toisen korinttilaiskirjeen 5. luvussa. Jakeessa 19 Paavali oli sanonut: **”Jumala oli Kristuksessa ja sovitti maailman itsensä kanssa eikä lukenut heille heidän rikkomuksiaan”**, minkä jälkeen Paavali jatkaa välittömästi: **”ja hän uskoi meille sovituksen sanan... Jumala kehottaa meidän kauttamme: *Antakaa sovittaa itsenne Jumalan kanssa*” (2 Kr 5:20)**. – ”Jumala – – *sovitti* maailman itsensä kanssa” ja ”Jumala kehottaa: *Antakaa sovittaa* itsenne Jumalan kanssa”. Meidät on sovitetu ja meitä ei ole sovitetu. Miten nämä sopivat yhteen?

Sekä Paavali että koko Raamattu tekevät eron sovituksen ja sen vastaanottamisen välillä: Paavali kirjoittaa: **”Sillä jos me silloin, kun vielä olimme Jumalan vihollisia, tulimme sovitetuiksi hänen kanssaan hänen Poikansa kuoleman kautta... emmekä ainoastaan sovitetut, vaan vieläpä on Jumala meidän kerskauksemme meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta, jonka kautta me nyt olemme sovituksen saaneet...” (Rm 5:10-11; KR-38)**.

”Sovitetuksi tuleminen” Jumalan kanssa kaikkine välittömine seurauksineen ja *”saada sovitus”* ovat kaksi eri asiaa. Me tulimme sovitetuiksi Jumalan kanssa Golgatalla 2000 vuotta sitten, jolloin meidän syntimme annettiin anteeksi, mutta

me saamme sovituksen silloin, kun otamme sen uskossa vastaan turvautumalla Kristuksen Golgatan työhön. Silloin meidät vanhurskautetaan.

Sovitus ei Raamatun mukaan merkitse sitä, että maailma suoraan sovituksen perusteella olisi pelastunut. Jos näin olisi, niin maailman kaikki ihmiset pelastuisivat suoraan Kristuksen ristin työn tähden, ja taivas olisi kerran täynnä kolmiyhteisen Jumalan vihollisia. Sellaisiakin johtopäätöksiä on tosin tehty. Tällöin ei ole riittävän vakavasti otettu huomioon näkökohtaa, jonka Paavali mainitsee juuri lainaamassamme tekstikohdassa. On tehtävä ero toisaalta pelastuksen perustan eli maailmansovituksen ja sen välittömien, meistä riippumattomien seurausten (eli yleisen ja objektiivisen vanhurskauden) ja toisaalta tämän kaiken vastaanottamisen eli uskonvanhurskauden välillä.

Käytännössä koko maailman syntien sovitus ja yleinen eli kaikkia koskeva ja objektiivinen eli meistä riippumaton vanhurskauttaminen merkitsevät sitä, että Golgatan jälkeen kukaan ei huku omien pahojen tekojensa tähden, sillä ne on sovitettu ja annettu anteeksi. Ne, jotka hukkuvat, hukkuvat epäuskonsa tähden, sen tähden etteivät he ole ottaneet sovitusta ja anteeksiantamusta vastaan. ”Niin kuin *usko yksin pelastaa*, niin *epäusko yksin kadottaa*”, sanoo Luther (WA 39, I, 319, 2). Epäusko on synty, jolla ihminen sanoo Jumalalle ja Kristuksen suorittamalle sovitukselle ja sen tuottamalle yleiselle ja objektiiviselle vanhurskauttamiselle: ”Kiitos ei!”

Pelastuksen perustan ja vastaanottamisen välisen eron tekeminen muistuttaa vakavuudesta, joka on julistetussa Sanassa ja sakramenteissa. Pelastus saapuu niissä todellisesti meidän luoksemme. Jumala on sitoutunut armonvälineisiin. Siksi evankeliumia julistetaan ja sakramentit jaetaan.

Jeesuksen ristin työ koskee koko maailmaa. Koko maailma on sovitettu ja kaikkien synnit on annettu anteeksi. Siksi evankeliumia on julistettava erotuksetta kaikille kansoille. Sovitus on Jumalan puolelta valmis, mutta kaikki eivät ota sitä vastaan. Raamatun vankkumaton sanoma on, että aikojen lopussa suhde Jeesukseen on jakava ihmiskunnan kahteen joukkoon (Mt 25:31–46). Sen tähden meidän on syytä torjua pelastuksen asiassa kaikki *universaalit aatteet ja apokatastasis-opit*, joiden mukaan kaikki ihmiset lopulta pelastuisivat.¹

Yleinen eli kaikkia koskeva ja objektiivinen eli meistä riippumaton vanhurskauttaminen, ei ole oppi, jonka mukaan jokainen ihminen pelastuu

¹ Sekä ”universalismi” (lat. universalis = yleinen) että ”apokatastasis” (kr. ennalleen asettaminen) tarkoittavat teologiassa alkuperäisen paratiisillisen tilan ennalleen palauttamista, näkemystä ja oppia, jonka mukaan kaikki ihmiset lopulta pelastuvat.

riippumatta uskosta tai epäuskosta. Kristityn uskon kohde ei kuitenkaan ole hänen oma uskonsa, vaan Kristus ja hänen työnsä.

Yleisen eli kaikkia koskevan ja *objektiivisen*, meistä riippumattoman vanhurskauttamisen uskolla vastaanottamista dogmaatit kutsuvat *subjektiiviseksi vanhurskauttamiseksi*. Subjektiivinen vanhurskauttaminen ja sen yhteydessä tapahtuva uudestisyntyminen on yhtä kuin pelastuminen. Luterilaiset tunnustuskirjat puhuvat tällä kohdalla vanhurskauttamisesta ”uskon *kautta*”.

On tärkeää ymmärtää, ettei usko ole vanhurskauttamisen eikä syntien anteeksisaamisen syy. Vanhurskauttamisen syy on Kristuksen täydellinen elämä ja uhrikuolema Golgatalla, ei meidän uskomme. Usko ei tee todellisuudeksi jotakin, minkä Jumala olisi tehnyt vain mahdolliseksi, vaan se tunnustaa sen, mikä Jumalan tähden jo kauan sitten on ollut totta ja todellisuutta. Usko on Pyhän Hengen aikaan saama luottamus Kristuksen hankkimaan syntien anteeksiantamukseen (Jh 3:16). Usko on yksinkertaisesti väline, jolla yksityinen syntinen tarttuu Kristuksen hankkimaan pelastukseen.²

Usko ei ole myöskään *ihmisen* teko. Uskokin on Jumalan lahja. Paavali kertoo efesolaisille: ”**Sillä armosta te olette pelastetut uskon kautta, ette itsenne kautta ”se on Jumalan lahja” (Ef 2:8; KR-38)**. Oikein on KR-92:n selittävä käännös alkutekstin tulkinnut, kun se sanoo: ”**Armosta Jumala on teidät pelastanut antamalla teille uskon**” (Ef 2:8; KR-92). Molemmat, sekä pelastus että usko, jolla pelastus otetaan vastaan, ovat Jumalan lahjoja.

Vanhurskauttava usko on luottamista ja turvautumista siihen, mitä Raamattu sanoo Jeesuksen persoonasta ja työstä ja sen merkityksestä.

4. VANHURSKAUTTAVAN USKON OLEMUS

Tulemme esitykseni neljänteen ja samalla viimeiseen kohtaan: ”vanhurskauttavan uskon olemus”.

Vanhurskauttavasta uskosta puhuessamme on tärkeätä huomata, että Raamattu puhuu uskon kahdesta eri vaiheesta. Se puhuu: a) pelastavasta uskosta ja (b) pelastetun uskosta.

² Puhdasoppisen ajan teologit sanoivat, että usko on vanhurskauttamisen *välineellinen* syy, mutta ei vanhurskauttamisen perusta. Usko on vain väline, joka ottaa vanhurskauttamisen vastaan.

a) *Pelastavalla uskolla* tarkoitetaan sitä uskoa, jonka Pyhä Henki luo ihmisen sisimpään Jumalan *sanaa* välineenään käyttäen, mutta ei itse vielä asu ihmisen sisimmässä. Tämä on se usko, jolla kristillinen kaste ja siinä saatava *Jumalan vanhurskaus* eli syntien anteeksiantamus ja Kristuksen lahjapyhyys otetaan vastaan.

Tämä usko ilmenee Jumalan ”vanhurskauden nälkänä ja janona”: **”Autuaita ovat ne, jotka isoavat ja janoavat vanhurskautta, sillä heidät ravitaan” (Mt 5:6). ”Sillä jokainen, joka huutaa avuksi Herran nimeä, pelastuu” (Rm 10:13; Apt 2:21; Jl 2:32).**

b) *Pelastetun uskolla* tarkoitetaan puolestaan sitä uskoa, jonka Pyhä Henki ja koko pyhä Kolminaisuus tuo mukanaan vanhurskautetun sydämeen uudestisyntyttäessään hänet Jumalan lapseksi. Tämä tapahtuu *pyhässä kasteessa*, kuten seuraavat Raamatun kohdat osoittavat:

”Tuon esikuvan mukaisesti teidät *pelastaa nyt kaste*, ei siksi että te siinä luovuitte saastaisesta elämästä, vaan koska Jumala teki kansanne hyvän omantunnon liiton. Sen perustuksena on Jeesuksen Kristuksen ylösnousemus” (1 Pt 3:21, KR-92).

”Pietari sanoi helluntaina saarnansa vaikutuksesta pelastusta kyseleville: **”Tehkää parannus ja ottakoon kukin teistä *kasteen* Jeesuksen Kristuksen nimeen *syntienne anteeksisaamiseksi*, niin te saatte *Pyhän Hengen lahjan*” (Apt 2:38).**

Apt 19. luvun alussa Luukas kertoo näin: **”Kun Apollos oli Korintossa, tuli Paavali, kuljettuaan läpi ylämaakuntien, Efesoon ja tapasi siellä muutamia opetuslapsia. Ja hän sanoi heille: ’Saitteko Pyhän Hengen silloin, kun te tulitte uskoon?’ Niin he sanoivat hänelle: ’Emme ole edes kuulleet, että Pyhää Henkeä on olemassakaan.’ Ja hän sanoi: ’*Millä kasteella te sitten olette kastetut?*’ He vastasivat: ’Johanneksen kasteella.’ Niin Paavali sanoi: ’Johannes kasto parannuksen kasteella, kehottaen kansaa uskomaan häneen, joka oli tuleva hänen jälkeensä, se on, Jeesukseen.’ *Sen kuultuaan he ottivat kasteen Herran Jeesuksen nimeen. Ja kun Paavali pani kätensä heidän päälleen, tuli heidän päällensä Pyhä Henki*, ja he puhuivat kielillä ja ennustivat. Heitä oli kaikkiaan noin kaksitoista miestä.” (Apt 19:1-7.)³**

³ Ks. kasteen lahjoista tarkemmin kirjastani ”Pyhä kaste Raamatussa” s. 106–163.

Pelastetun usko on ”**vanhurskautta ja iloa ja rauhaa Pyhässä Hengessä**” (Rm 14:17”; Fl 4:7; Jh 14:27). Sanan objektiivisessa mielessä tämä usko sisältää myös pelastusvarmuuden: ”**Hänessä on teihinkin, sitten kuin olitte kuulleet totuuden sanan, pelastuksenne evankeliumin, uskoviaksi tultuanne pantu luvatus Pyhän Hengen sinetti, sen, joka on meidän perintömme vakuutena, hänen omaisuutensa lunastamiseksi – hänen kirkkautensa kiitokseksi**” (Ef 1:13-14); 4:30; Rm 8:15, 16; 2Kr 1:22).

Korostan vielä, että ”pelastava usko” ja ”pelastetun usko” eivät ole kaksi eri uskoa, vaan kysymys on yhden ja saman uskon kahdesta eri vaiheesta. Pelastava usko on Pyhän Hengen vaikuttamaa sanan kautta ihmisen *ulkopuolelta*. Pelastetun usko on Pyhän Hengen ihmisen *sisäpuolelta* vaikuttamaa, kun hän ensin on päässyt uskon syntyhetkellä ulkopuolelta sisälle ihmiseen. Pelastetun usko sisältää myös pelastavan uskon ja on sen täyttymys. Uskon kautta me myös pysymme pelastettuina.

Pelastava usko on kuin jäihin pudonneen toivo kuultuaan rannalta äänen: ”Älä pelkää. Et sinä huku. Minä tulen ja pelastan sinut.” Aina siihen saakka kun jäihin pudonnut on vielä avannossa, hänellä on avannossa olijan tunteet. Vasta sitten kun hän seisoo rannalla, hän pystyy riemuitsemaan pelastuksestaan.

Uskon syntyminen on mahdollista vain yhteydessä armonvälineisiin, sanaan ja sakramentteihin, jotka tuovat Kristuksen syntiselle läsnä olevaksi. Sanassa ihmistä lähestyvä Pyhä Henki herättää hänessä pelastuksen kaipuun. Näin Pyhä Henki tekee niistä, jotka eivät tahdo, niitä, jotka tahtovat. Kasteessa Pyhä Henki liittää heidät Kristukseen, joka tulee heihin asumaan ja todistaa yhdessä heidän oman henkensä kanssa, että he ovat Jumalan lapsia (Rm 8:16).

Voisimme jälleen *kärjistetysti* sanoa, että jos Jumala Jeesuksen Kristuksen sovitustyön jälkeen tuomitsisi kadotukseen ne, jotka ovat kasteessa liitetyt Jeesukseen Kristukseen ja turvaavat uskossa häneen, Jumala lakkaisi itse olemasta pyhä ja vanhurskas, sillä vanhurskas Jeesus Kristus oli kärsinyt Jumalan lain määräämän rangaistuksen syntisen ihmiskunnan puolesta.

Jumalattoman vanhurskauttaminen Jumalan armosta Kristuksen tähden uskon kautta ja uudestisyntyminen Jumalan lapseksi ovat *Jumalan ihme* ja rationaalisesti selitettävissä vain tiettyyn pisteeseen asti. Siksi syntisen ihmisen pelastuskysymystä täytyy lähestyä samoin kuin Jumalan kolmiykkyyttä, Jumalan Pojan inkarnaatiota, Raamatun inspiraatiota ja Kristuksen asumista armonvälineissään (reaalipreesenssi) paljain päin. Kyseiset asiat ovat empiiriselle tutkimukselle ja järjelle ylivoimaisia. Ne täytyy uskoa Raamatun ilmoituksen

tähden, jotta ymmärtäisimme – siihen asti kuin on tarpeellista ja Jumala tahtoo.

TIIVISTELMÄ

1. Kristus Jeesus, Jumala ja ihminen, sekä hänen työnsä on koko Raamatun keskus ja syntisen ihmisen pelastumisen syy. Synnin palkka on kuolema. Jeesus Kristus kuoli meidän syntisten puolesta täällä maan päällä, jotta me saisimme iankaikkisen elämän taivaassa. Jeesuksen viimeiset sanat ristiltä olivat: ”Se on täytetty.” Jeesuksen herättäminen kuolleista oli Isän ”aamen” Jeesuksen sanoihin. Koska Jeesus oli tehnyt kaikessa Isän tahdon, Hänellä oli oikeus iankaikkiseen elämään. Jeesus Kristus meni taivaaseen omien tekojensa ansiosta; me pääsemme taivaaseen hänen tekojensa ansiosta.

2. Syntiset ihmiset vanhurskautetaan eli luetaan taivaskelpoisiksi (a) yksin *Jumalan armosta* Kristuksen tähden. (b) Koska Kristus sovitti koko maailman synnit, tämä vanhurskaaksi lukeminen on *yleinen* eli se koskee kaikkia, koko ihmiskuntaa. (c) Tämä Kristuksen sovitustyön tähden tapahtuva yleinen eli koko ihmiskuntaa koskeva vanhurskauttaminen eli syyttömäksi julistaminen on myös *objektiivinen* eli riippumaton siitä, miten ihmiset siihen suhtautuvat.

3. Jumalan armosta Kristuksen sovitustyön perusteella tapahtuva yleinen eli koko ihmiskuntaa koskeva ja meidän uskostamme riippumaton vanhurskauttaminen eli syyttömäksi julistaminen on sanoma, jonka Kristus on uskonut kirkolleen. *Se on itse evankeliumi*. Tämän yleisen ja objektiivisen vanhurskauttamisen vastaanottaminen uskon kautta pyhässä kasteessa pelastaa ihmisen ja uudestisyntyyttää hänet Jumalan lapseksi. Yleisen ja objektiivisen vanhurskauttamisen vastaanottamista kutsutaan teologiassa *subjektiiviseksi vanhurskauttamiseksi*.

4. Sanan kautta Pyhä Henki herättää ja kutsuu ihmisiä pelastuksen yhteyteen ja kasteelle, jossa Kristus tulee Pyhässä Hengessä asumaan ihmiseen ja tuo ihmisen sisimpään Jeesuksen Kristuksen uskon. Sanan kautta Pyhän Hengen vaikuttamaa pelastavaa uskoa ja kasteessa saatua Pyhän Hengen ihmisen sisimpään tuomaa pelastetun uskoa ei tule sekoittaa keskenään eikä käyttää toistensa vastineina, vaikka molemmat ovat samaa Pyhän Hengen työtä. Kasteessa Pyhän Hengen ihmisen sisimpään tuoma usko on sanan kautta Pyhän Hengen synnyttämän uskon täyttymys.

En malta olla huomauttamatta lopuksi, että Raamatussa meille ilmoitetussa pelastuksen teologiassa korostuu Jumalan halu pelastaa koko ihminen, myös

hänen ruumiinsa. Sen tähden Jumalan koko pelastusilmoitus on läpeensä inkarnatorinen eli aineellisuuden läpitunkema: Pelastaakseen ihmisen Jumala *ensiksikin* inkarnoitui eli tuli Jeesuksessa Kristuksessa ihmiseksi keskellemme. *Toiseksi*, sitten sana inkarnoituu eli ottaa aineellisen muodon sakramenteissa, kasteessa ja ehtoollisessa. *Kolmanneksi*, Jumalan lapsen siirtyessä pois tästä ajasta hänen henkensä palaa Herran tykö odottamaan ruumiin ylösnousemusta, jolloin henki palaa kirkastettuun ruumiiseen – ja niin Jumalan lapsi tulee asumaan kokonaisena ehjänä ja täydellisenä ihmisenä iäti kolmiyhteisen pyhän Jumalan kanssa taivaassa.

Vielä huomautan, että en käsitellyt puheenvuorossani lainkaan Kristuksesta ja kasteen armosta luopuneen tuhlaajalapsen tilannetta pelastusta ajatellen. Toivon ja uskon, että se tulee esille toisten puheenvuoroissa näillä kesäjuhlilla.

Matti Väisänen